

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-07-31

Vår referens

Hans-Henrik Helldahl

Stadsjurist

hans-henrik.helldahl@malmo.se

Remiss Utbildningsdepartementet - Utökad registerkontroll i utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter **STK-2025-712**

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har givit Malmö stad möjlighet att lämna synpunkter på promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter (U 2025/01126). Syftet med förslagen i promemorian är att skydda barn och elever mot våld och andra övergrepp samt mot skadlig otillbörlig påverkan.

Utredningen har remitterats till förskolenämnden, grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. De tre nämnderna berörs framför allt av förslagen som avser registerkontroller inför och under anställning. Därutöver har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden även yttrat sig över övriga förslag.

Stadskontoret har berett ärendet och lämnar ett förslag till yttrande från Malmö stad till utbildningsdepartementet. Stadskontoret ställer sig överlag positiv till förslagen i remissen men betonar vikten av att registerutdrag fortsatt hanteras skyndsamt av polismyndigheten för att säkerställa en ändamålsenlig rekryteringsprocess.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Utbildningsdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss Utbildningsdepartementet - Utökad registerkontroll i utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter
- Utökad registerkontroll i utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250811 Remiss Utbildningsdepartementet - Utökad registerkontroll i utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter
- Förslag till yttrande KSAU 250811 Remiss Utbildningsdepartementet - Utökad registerkontroll i utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter
- Remissvar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Beslut gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 250613 § 99
- Beslut förskolenämnden 250618 § 88 Reservation (M), särskilt yttrande (SD) och (M)
- Remissvar förskolenämnden
- Remissvar Grundskolenämnden
- Beslut Grundskolenämnden 250619 § 97 med särskilt yttrande (V)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-08-11

Kommunstyrelsen 2025-08-20

Beslutet skickas till

Utbildningsdepartementet

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Stadskontoret, HR avdelningen

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Malmö stad har fått promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter (U2025/01126) på remiss. Stadskontoret har i sin tur remitterat utredningen till förskolenämnden, grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden för synpunkter.

Utredarens uppdrag har varit att lämna förslag på utökade möjligheter till kontroll av uppgifter i belastnings- och misstankeregistret inför och under pågående anställning inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap skollagen (2010:800), lämna förslag som rör införande av belastningsregisterkontroll inför antagning till lärarutbildning och utbildningar inom hälso- och sjukvården samt lämna förslag som innebär utökade möjligheter att avskilja studerande vid högskola och yrkeshögskola. Syftet med förslagen är att skydda barn och elever mot våld och andra övergrepp samt mot skadlig otillbörlig påverkan.

Verksamheterna i Malmö stad berörs främst av förslagen som avser registerkontroll inför och under anställning och därför har tjänsteskrivelsen en betoning på de förslagen.

Förslagen som rör utökade registerkontroller inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

8. En utökad registerkontroll inom förskola, grundskola och gymnasieskola

Utredaren lyfter fram behovet av att göra en grundlig lämplighetsbedömning av en kandidat i samband med rekrytering i syfte att bedöma riskerna för barn och elever. Utredaren framhåller det allvarliga i att kriminella rekryterar barn och ungdomar för att begå brott eller att vuxna aktivt verkar för att radikalisera barn och ungdomar. Därför föreslår utredaren att fler brott ska inkluderas i belastningsregisterutdraget i syfte att motverka att personer som inte är lämpliga arbetar eller gör praktik i verksamheterna.

Det utdrag ur belastningsregistret som en person är skyldig att visa upp i dag inför anställning eller annat mottagande inom skolväsendet eller annan pedagogisk verksamhet omfattar brotten mord, dråp, grov misshandel, synnerligen grov misshandel, människorov, samtliga sexualbrott, grovt rån, barnpornografibrott, involverande av underårig i brottslighet och brott mot terroristbrottslagen (2022:666) eller motsvarande äldre lag.

I promemorian föreslås att den kontroll som ska ske i belastningsregistret inför anställning inom skolväsendet eller annan pedagogisk verksamhet ska omfatta fler brott än idag. Utredaren föreslår också att denna kontroll ska omfatta uppgifter ur misstankeregistret för brott där åtal har väckts. Utdraget ur misstankeregistret ska innehålla uppgifter om samma brott som framgår av ett utdrag ur belastningsregistret inför anställning.

Förslaget gäller även personer som är 15 år eller äldre och som är folkbokförda där pedagogisk omsorg ska bedrivas.

De nya brott som ska ingå är:

- grovt olaga tvång, människohandel, människoexploatering, olaga frihetsberövande, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, grovt barnfridsbrott, hedersförtryck, äktenskapstvång, barnäktenskapsbrott, vilseledande till äktenskapsresa, grovt olaga hot, grov utpressning, rån, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, grov allmänfarlig ödeläggelse, hets mot folkgrupp och grov hets mot folkgrupp enligt brottsbalken,
- brott mot lagen (2014:406) om straff för vissa internationella brott,
- brott mot lagen (1982:316) om förbud mot könsstympning av kvinnor,

- vapenbrott, grovt och synnerligen grovt vapenbrott enligt vapenlagen (1996:67),
- grovt och synnerligen grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,
- narkotikasmuggling, grov och synnerligen grov narkotikasmuggling, grov och synnerligen grov vapensmuggling samt grov och synnerligen grov smuggling av explosiva varor enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling,
- narkotikabrott, grovt och synnerligen grovt narkotikabrott enligt narkotikastrafflagen (1968:64),
- dopningsbrott och grovt dopningsbrott enligt lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel, och
- grov olovlig befattning med sprit och grov olovlig försäljning av alkohol enligt alkohollagen (2010:1622).

Utredningen föreslår att samtliga personalkategorier som idag omfattas av registerkontrollen ska omfattas av den utökade kontrollen. Den nuvarande regleringen att registerutdraget enbart ska visas upp för den som erbjuder anställningen föreslås fortsättningsvis gälla.

På flera ställen i utredningen framkommer förslag om att tidsgränsen för hur gammalt ett registerutdrag får vara vid tidpunkten för uppvisande ska kortas från ett år till sex månader i likhet med annan reglering på området. Förslaget ligger i linje med liknade förslag i annan statlig utredning¹.

Utredaren har haft i uppdrag att lägga förslag om att ta bort undantaget om uppvisande av registerutdrag vid förnyad anställning hos samma arbetsgivare inom ett år. Utredaren bedömer samtidigt att förslaget kommer att medföra en kraftigt ökad administrativ börda för huvudmännen och avråder därför regeringen från att gå vidare med förslaget. Förslaget medför stora begränsningar för huvudmännen att med kort varsel anställa eller anlita personal för tillfälliga anställningar eftersom registerutdraget i sådant fall behöver visas upp vid varje tillfälle. Utredaren framhåller en påtaglig risk för att en sådan ordning kan leda till inställda eller lärarlösa lektioner vid ordinarie personals sjukdom eller annan frånvaro. En sådan hantering skulle snarare enligt utredaren öka risken för otrygghet och oordning i skolan. Med ovan i beaktning föreslår utredaren i stället en alternativ lösning som innebär att undantaget kvarstår men att tillämpningen begränsas genom att tiden för när ett registerutdrag ska visas upp förkortas från ett år till sex månader.

¹ Utökade registerkontroller vid anställning inom kommun Ds 2024:24 (STK 2024-1573)

9. Registerkontroll inom den kommunala vuxenutbildningen

Utredaren föreslår att den utökade registerkontrollen inför anställning eller annat mottagande inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet ska omfatta den kommunala vuxenutbildningen (komvux). Komvux omfattas inte av en sådan kontroll i dag. Kontrollen föreslås omfatta även en kontroll av misstankeregistret.

Registerkontrollen inom komvux föreslås dock endast omfatta vissa allvarliga brott såsom mord, dråp, grov och synnerligen grov misshandel, människorov, våldtäkt, grov våldtäkt, sexuellt övergrepp, grovt sexuellt övergrepp samt grovt rån. Även brott mot terroristbrottslagen (2022:666) eller motsvarande äldre lag och lagen (2014:406) om straff för vissa internationella brott föreslås ingå i kontrollen.

10. Registerkontroll under pågående anställning

Utredaren har haft i uppdrag att lämna förslag om att införa en möjlighet, men inte någon skyldighet, för arbetsgivare inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet att genomföra kontroll i belastningsregistret av redan anställda. En sådan kontroll föreslås få ske högst en gång per år och endast avse samtliga anställda eller en grupp av anställda. Registerkontrollen föreslås få ske mot samma brott som omfattas av belastningsregisterkontrollen inför anställning och arbetsgivaren får kräva att utdraget inte ska vara äldre än sex månader.

Utredningens bedömning är emellertid att det saknas tillräckliga skäl för att införa en sådan registerkontroll under anställningen och förslaget utgör därför inte en proportionerlig inskränkning av skyddet för den personliga integriteten samt innebär stor ökning av administrationen. Utredaren motiverar detta med att en medarbetare inte kan välja att avstå från en registerkontroll på sätt som en arbetssökande kan göra samt att en sådan kontroll kan bidra till en känsla hos personalen av att vara granskade och misstänkliggjorda. Utredaren ser inte heller att ett behov av registerkontrollen föreligger. Utredaren motiverar det med att om brottsligheten ägt rum på arbetsplatsen kommer arbetsgivaren att få kännedom om den ändå och om medarbetaren misstänks för allvarlig brottslighet utförd på fritiden kommer arbetsgivaren att få kännedom om att medarbetaren är frihetshetsberövad inför prövning i domstol. Noterbart är att frågan varit uppe i annan statlig utredning² som valt att inte lägga något förslag. Utredaren avråder därför regeringen från att gå vidare med förslaget och motiverar det med att förslaget inte utgör ett proportionerligt intrång i den personliga integriteten. Av samma skäl avråder utredaren regeringen för att gå vidare med förslag om utdrag från misstankeregister.

² Utökade registerkontroller vid anställning i kommun Ds 2024:24

11. Kontroll i misstankeregistret vid ägar- och ledningsprövningar

Det föreslås i promemorian att Skolinspektionen och kommunerna ska få möjlighet att ta del av vissa uppgifter ur misstankeregistret vid den ägar- och ledningsprövning som sker i ärenden om godkännande och tillsyn av enskilda huvudmän inom skolväsendet och pedagogisk omsorg. En kontroll i misstankeregistret föreslås avse uppgifter om misstanke om brott för vilka åtal har väckts. Kontrollen ska omfatta uppgifter om sådana brott som ingår i den belastningsregisterkontroll som Skolinspektionen och kommunerna i dag har möjlighet att göra vid ägar- och ledningsprövningar.

14. Fler brott ska omfattas av domstolarnas skyldighet att underrätta Statens skolinspektion om domar i vissa brottmål

Det föreslås även att brottskatalogen utökas när det gäller skyldigheten för domstolar att underrätta Statens skolinspektion om en legitimerad lärare eller förskollärare har dömts för brott i eller i samband med sin yrkesutövning eller i annat fall har dömts för vissa särskilt angivna brott. I nuvarande lagstiftning motsvarar detta de brott som i dag omfattas av den belastningsregisterkontroll som sker inför anställning eller annat mottagande i skolväsendet. Enligt förslaget ska denna underrättelseskyldighet utökas med samma brott som föreslagits ska omfattas av den utökade registerkontrollen inför anställning inom skolväsendet.

Förslagen som rör belastningsregisterkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar

12. Kontroll i belastningsregistret inför antagning till högskoleutbildning

I promemorian upprepas förslagen från en tidigare utredning³ att en belastningsregisterkontroll ska göras inför antagning till vissa lärarutbildningar och hälso- och sjukvårdsutbildningar. Nuvarande utredning föreslår även att något fler brott ingår i registerutdraget än den ursprungliga utredningen. Utredaren föreslår även en utvidgning av systemet med registerkontroll till enskilda utbildningsanordnare och inte enbart statliga anordnare. Förslaget innebär även att enskilda utbildningsanordnare medges direktåtkomst till personuppgifter hos Universitets- och högskolerådet (UHR) som behövs för antagning av studenter samt att en sekretessbrytande bestämmelse införs för att möjliggöra detta.

För stadens vidkommande berör förslaget personer som i sin tur kommer på VFU (verksamhetsförlagd utbildning) i stadens verksamheter. Innan en studerande tas emot på någon av stadens förskolor eller skolor ska en registerkontroll göras enligt lagkrav i 2 kap 31 § skollagen.

³ Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter (SOU 2021:83)

Förslagen som rör ökade möjligheter att avskilja studenter och studerande i högskolan och yrkeshögskolan

13. En ny avskiljandegrund för högskolan och yrkeshögskolan

En student kan enligt dagens bestämmelser tills vidare avskiljas från högskoleutbildning om studenten lider av en psykisk störning, missbrukar alkohol eller narkotika eller har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet. Som ytterligare förutsättning för ett avskiljande gäller att det till följd av något sådant förhållande som anges ovan, bedöms föreligga en påtaglig risk att studenten kan komma att skada annan person eller värdefull egendom under utbildningen. Motsvarande gäller för studerande på en yrkeshögskoleutbildning som anordnas av staten, en kommun eller en region. Utredningen föreslår att det ska införas en ny grund för avskiljande av studenter vid högskola och studerande vid yrkeshögskola som innebär att det ska vara möjligt att avskilja studenter och studerande som tidigare varit föremål för disciplinära åtgärder på grund av ordningsstörande beteenden. För att ett avskiljande ska kunna ske krävs även att studenten eller den studerande fortsatt med det beteende som föranlett åtgärderna och därigenom visat sig uppenbart olämplig att bedriva högskolestudier eller yrkeshögskolestudier.

Utredningen bedömer att en lämplig tid för ett avskiljande är tre år från det att beslutet meddelades. Den avskilde studenten eller studeranden ska därefter kunna återuppta sin utbildning utan ansökan och tillgodoräkna sig den utbildning som fullgjorts tidigare.

Malmö stad bedriver yrkeshögskoleutbildning inom områdena servicemanager och tandsköterska.

Alla förslagen enligt ovan föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Nämndernas yttranden

Stadskontoret har remitterat utredningen till förskolenämnden, grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden som inkommit med yttranden.

Nämnderna omfattas framför allt av förslagen som avser registerkontroller inför och under anställning och endast i mindre omfattning av övriga förslag.

När det gäller förslaget om utökade registerkontroller inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet framhåller nämnderna följande. De ställer sig positiva till att antalet brott utvidgas i registerkontrollen samt att det införs en möjlighet till kontroll av misstankeregistret av samma brott som följer av registerkontrollen. Nämnderna lyfter särskilt fram vikten av att registerutdrag fortsatt hanteras skyndsamt av polismyndigheten för att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv rekryteringsprocess.

Nämnderna delar även utredarens förslag om att undantaget från skyldigheten att uppvisa registerutdrag vid nyanställning ska finnas kvar och framhåller att den

administrativa bördan skulle bli för stor om undantaget togs bort. Nämnderna är positiva till att registerutdraget inte får vara äldre än 6 månader

Vidare delar nämnderna utredarens resonemang och bedömning om att det inte föreligger skäl för att införa registerkontroller under anställningen.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig positiv till förslagen i skollagen som innebär att en begränsad registerkontroll som omfattar vissa allvarliga brott ska omfatta samtliga utbildningar och samtliga personalkategorier inom den kommunala vuxenutbildningen (komvux). Nämnden framhåller särskilt att alla elever står i beroendeförhållande till sin lärare och därför framstår det som lämpligt att kravet på registerutdrag omfattar samtliga utbildningar inom komvux.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig positiv till förslaget om registerkontroll inför antagning till bland annat lärarutbildning. Anledningen är arbetsgivaren tar emot VFU-elever i sina verksamheter.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig även positiv till att det införs en ny avskiljandegrund för högskolan och yrkeshögskolan. Den nya grunden innebär att den studerande på grund av disciplinära skäl ska kunna avskiljas från studierna under en period om tre år. Nämnden bedömer att den föreslagna utformningen ger ett rimligt skydd för lärare och studenter. Malmö stad bedriver yrkeshögskoleutbildning och nämnden är positiv till förslaget och ser att det finns samma behov av att kunna avskilja studenter inom yrkeshögskolan som i högskolan.

I förskolenämnden har det inkommit en reservation från M samt ett särskilt yttrande från SD och M. Från grundskolenämnden har det inkommit ett särskilt yttrande från V.

Stadskontorets bedömning och avvägningar

Stadskontoret delar utredarens bedömning om barn och elevers utsatthet och beroendeställning till pedagoger och annan personal i skolverksamheten. Det är därför av stor vikt att skydda barn och elever mot våld och andra övergrepp samt mot skadlig och otillbörlig påverkan. Det är därför angeläget att arbetsgivaren kan bedöma en arbetssökandes lämplighet utifrån ett relevant underlag. Lagförslaget om att utöka den kontroll som idag sker inför att en enskild ska anställas eller på annat sätt tas emot inom skolväsendet eller annan pedagogisk verksamhet är väl avvägd och proportionerlig till sitt ändamål. Stadskontoret ställer sig därför positiv till förslaget om en utökad registerkontroll som även inkluderar en kontroll av misstankeregistret men föreslår att den kontroll som sker i belastningsregistret även bör omfatta misshandel av normalgraden.

Stadskontoret ser farhågor med förslaget om att ta bort undantaget från skyldigheten att uppvisa ett registerutdrag vid förnyad anställning hos samma arbetsgivare.

Stadskontoret delar nämndernas oro över att ett sådant beslut kan medföra en kraftigt ökad administration. Förslaget medför med stor sannolikhet att möjligheten för huvudmännen att med kort varsel anställa eller anlita personal för tillfälliga anställningar kommer att försvåras avsevärt eftersom aktuellt registerutdrag i så fall behöver visas upp vid varje ny anställning. En sådan hantering riskerar att leda till inställda eller lärarlösa lektioner vid ordinarie personals sjukdom eller annan frånvaro och skapa otrygghet och oordning i skolan. Stadskontoret tillstyrker därför utredarens alternativa förslag som innebär att undantaget kvarstår men att tillämpningen begränsas genom att tiden för när ett registerutdrag ska visas upp sänks från ett år till sex månader.

Stadskontoret delar utredarens bedömning om att det ska införas en registerkontroll även inom komvux. Det är rimligt att låta skyddsbehovet för de mest utsatta grupperna av elever få vara styrande i denna bedömning. Stadskontoret delar även bedömningen att den utökade registerkontrollen ska omfatta samtliga utbildningar inom komvux och samtliga personkategorier på samma sätt som i övriga skolformer samt omfatta utdrag ur misstankeregistret. Förslaget om att ett begränsat antalet brott ska ingå i registerkontrollen jämfört med övriga skolformer är väl avvägt utifrån syfte och ändamål.

Vidare delar stadskontoret utredarens uppfattning om att det saknas tillräckliga skäl för att införa en kontroll i belastningsregistret av redan anställda inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Anledningen är att en belastningsregisterkontroll under anställningen anses vara betydligt mer integritetskänslig än en kontroll inför anställningen. Dessutom är brotten som föreslås av sådan karaktär att den misstänkte oftast frihetsberövas under lagföringen vilket innebär att medarbetaren uteblir från arbetet. Detta medför att arbetsgivaren ofta får reda på uppgiften ändå vilket medför att en registerkontroll under anställningen inte bedöms vara proportionerlig till sitt syfte och ändamål.

Många av förslagen i utredningen har ett fokus på kontroll av brottsregister men stadskontoret vill betona vikten av att en registerkontroll enbart ska utgöra komplement till en god rekryteringsprocess med fokus på att ställa rätt frågor vid intervjuer, noggrann referenstagning och CV-granskning.

I övrigt välkomnar stadskontoret att kommunerna bör få tillgång till uppgifter i misstankeregistret i samband med ägar- och ledningsprövningar. En kontroll i misstankeregistret möjliggör för kommunerna att, i ett tidigt skede, uppmärksamma eventuella brister i huvudmannens lämplighet och vidta ytterligare nödvändiga utredningsåtgärder. Stadskontoret delar bedömningen att detta kan leda till förbättrade ägar- och ledningsprövningar samt förhindra att oseriösa aktörer verkar inom skolväsendet.

Vidare är stadskontoret positiv till att det införs en ny avskiljandegrund i yrkeshögskolan som sätter individens beteende och handlingar i fokus i stället för orsakerna.

Slutligen föreslås att en belastningsregisterkontroll inför antagning till lärarutbildningar och utbildningar inom hälso- och sjukvård ska införas. Stadskontoret är positiv till förslaget då stadens verksamheter tar emot studerande via VFU i stadens verksamheter.

Förslaget är att kommunstyrelsen lämnar bilagt förslag till yttrande till utbildningsdepartementet. Genom yttrandet tillstyrker Malmö stad utredningens förslag med de kompletteringar som framgår av nämndernas och stadskontorets bedömningar och synpunkter ovan.

Ansvariga

Martin Ljungberg Nämndsekreterare
Johanna Juhlin HR-direktör
Andreas Norbrant Stadsdirektör